



DATUM  
2015-09-30  
ERT DATUM  
2015-06-24

DIARIENR  
2015/136-4  
ER BETECKNING  
U2015/03607/GV

Regeringskansliet  
Utbildningsdepartementet  
103 33 Stockholm

## Förslag om utbildningsgaranti i gymnasieskolan (U2015/03607/GV)

### Övergripande bedömning

I Utbildningsdepartementets remisspromemoria föreslås en förstärkt utbildningsgaranti för elever i gymnasie- och gymnasiesärskolor med enskild huvudman. Enligt förslaget ska elevens hemkommun se till att eleverna ges möjlighet att fullfölja sin utbildning i de fall där en enskild huvudman för gymnasieskola eller gymnasiesärskola upphör med sin verksamhet.

Statskontoret ser flera fördelar med utredningens förslag. Det är positivt att ansvaret för skolelevers utbildning förtydligas, så att elevens möjligheter att avsluta en påbörjad gymnasieutbildning stärks. Härigenom minskar också risken för att elever hamnar mellan stolarna och får skjuta upp, eller i vissa fall helt avstå från att fullfölja sin utbildning. I enlighet med vad Statskontoret har anfört tidigare bör det uttryckligen framgå av lagstiftningen att kommuner och landsting har kvar huvudmannaskapet för en kommunal angelägenhet som lämnas över till en privat utförare.<sup>1</sup>

Statskontoret efterlyser dock i den fortsatta beredningsprocessen några klagöranden gällande promemorians förslag. I det följande redovisas promemorians förslag och Statskontorets ställningstaganden i förhållande till dem.

### En förstärkt utbildningsgaranti

Statskontoret tillstyrker förslaget om en förstärkt utbildningsgaranti i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

### En ventil för särskilda undantagsfall

I promemorian anges en säkerhetsventil i utbildningsgarantin, som aktualiseras i de situationer där den föreslagna huvudregeln skulle innebära att ”synnerliga ekonomiska eller organisatoriska svårigheter uppstår för hemkommunen”. I dessa fall föreslås att kommunen istället ska se till att eleven

<sup>1</sup> Remissvar SOU 2013:53, Dnr 2013/169-4, 2013-10-07.



får möjlighet att slutföra en utbildning som så långt som möjligt motsvarar den utbildning som eleven har påbörjat eller erbjudits att antas till. I promemorian framhålls att denna typ av undantag ska tillämpas mycket restriktivt och vara förbehållen situationer då ett uppfyllande av garantin skulle få mycket omfattande konsekvenser för kommunen.

Statskontoret instämmer i behovet av en säkerhetsventil och delar även uppfattningen att denna ska tillämpas restriktivt. Statskontoret saknar emellertid ett klagande kring vilken instans som ska avgöra vad som utgör synnerliga ekonomiska eller organisatoriska svårigheter. Ytterligare ett klagande som Statskontoret saknar gäller huruvida det i dessa undantagsfall finns en möjlighet för den enskilde att överklaga ett sådant beslut, och vilken instans som i så fall ansvarar för att hantera dessa överklaganden.

### **Geografisk avgränsning**

Statskontoret tillstyrker förslaget om en geografisk avgränsning i den befintliga rätten för elever vid fristående gymnasie- och gymnasiesärskolor att hos huvudmannen fullfölja en påbörjad utbildning på ett nationellt program, en nationell inriktning eller en särskild variant.

### **Finansieringen av förslaget**

I promemorian föreslås att förslaget om en utbildningsgaranti i gymnasieskolan finansieras genom att kommunen, när bidrag ska lämnas för en elev på ett yrkesprogram, gör ett avdrag från grundbeloppet med 0,3 procent. När bidrag lämnas för en elev på ett högskoleförberedande program ska avdrag från grundbeloppet istället göras med 0,15 procent.

Statskontoret anser att det är rimligt att enskilda huvudmän på detta sätt kompenserar kommunerna för deras ansvar för utbildningsgarantin. I promemorian framförs att intresset av att finansiera en garanti för eleverna att få fullfölja sin utbildning, för det fall att den enskilda huvudmannen inte längre skulle kunna uppfylla sina skyldigheter enligt skollagen, väger tyngre än nackdelarna med förslaget.<sup>2</sup> Statskontoret har inte anledning att överpröva detta antagande, men konstaterar att förslaget om en generell premie

---

<sup>2</sup> Förslag om utbildningsgaranti i gymnasieskolan, U2015/03607/GV, s 40.



DATUM

DIARIENR

2015-09-30

2015/136-4

kan förväntas bli olika kännbar för olika utförare. Det kan inte uteslutas att den i vissa fall kan leda till olika typer av effektiviseringar eller nedskärningar i verksamheten för att kompensera för den ökade kostnaden. Statskontoret anser vidare att det är synd att arbetsgruppen inte närmare analyserat möjligheten till kapitaltäckningskrav och krav på försäkring hos de enskilda huvudmännen, som tänkbara alternativ till finansieringslösningar av det utökade ansvaret för kommunerna.

Generaldirektör Ingvar Mattson har beslutat i detta ärende. Utredningschef Jessica Bylund och utredare Pia Brundin, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Ingvar Mattson

Pia Brundin